

Молодий? Мусиш накопичувати

Віталій КНЯЖАНСЬКИЙ, «День»

Воістину смішний, але водночас і глибокодумний малюнок привертає увагу в Тлумачному словнику з інвестування пенсійних коштів (видано Агентством США з міжнародного розвитку). Двоє малюків (один у повзунках, другий у памперсах) в оточенні іграшок ведуть серйозну розмову. Старший повчає чоловічка із соскою: «Повтори: пеен-сіі-яяя».

Малюнок не без гумору викладає основний постулат пенсійної реформи: про пенсію слід буде піклуватися замолоду. Але як зробити, щоб юні й не дуже українці серйозно поставилися до цієї перспективи? Про це, зокрема, йшлося в середу на Міжнародній конференції «Пенсійна реформа в Україні: що робити з обов'язковою накопичувальною пенсійною системою». Провело її (під девізом «У майбутнє з упевненістю») Мінпраці та соціальної політики України спільно з USAID.

Зрозуміло, що відповіді на запитання: «Що робити?» у першу чергу слід чекати від міністра Василя Надраги. Але він переважно говорить про те, яким чином уряд виконує свої обіцянки. Влада, за словами міністра, збирається, й має після ухвалення Держбюджету на 2010 рік таку можливість, виконати закон про підвищення соціальних стандартів уже з 1 травня 2010 року. Усе, що не доплатили в січні — квітні 2010 року, «буде їм (пенсіонерам) повернуто». Як сказав міністр, мінімальна пенсія становитиме 706 грн. (на 1 січня — 630 грн.). Міністр підкреслив, що уряд прийняв рішення дотримуватися «принципу незвуження конституційних прав, тобто зберігати вже призначені пенсії, а також пенсії працюючих пенсіонерів». Не буде змін і віку виходу громадян на пенсію. До участі в пенсійному забезпеченні будуть притягнуті самозайняті особи, які сьогодні не повною мірою сплачують пенсійні внески. Уряд має намір вжити заходів для детінізації зайнятості та доходів. Планується поступово підвищити трудовий стаж для чоловіків і жінок, які виходять на пенсію, обмежити максимальний її розмір.

Надрага повідомив, що Пенсійному фонду передані функції адміністратора ще не створеної обов'язкової накопичувальної пенсійної системи. (Вона може поширюватися лише на людей, які вийдуть на пенсію ще дуже нескоро. Передбачається, що таким чином економіка отримає «довгі» гроші, а пенсіонери зможуть заробити гідну пенсію за рахунок відсотків за своїми вкладками. Якщо їх, звісно, ніхто на цій справі не «надурить». Але це вже турбота й відповідальність держави.) Міністр зазначив, що уряду необхідно визначитися стосовно стартових показників цієї системи та «донести об'єктивну інформацію до населення» про її природу.

Але що, власне, доносити, якщо самі ще не визначилися?..

На це звернув увагу й член парламентського комітету з фінансів і банківської діяльності Олександр Клименко. На його думку, в жодному разі не можна говорити про пенсійну реформу, якщо її метою є впровадження фіскальної системи. Ключовою умовою її успіху він називає наявність довіри... Ринку, на його думку, має запропонувати ці реформи, а уряд — підтримати. Депутат вважає дуже важливим правильно визначити час старту цієї системи. Якщо зростання ВВП щорік становитиме хоча б 2%, то починати можна буде 2014 року. А якщо своєчасно ухвалити відповідний закон, то, як вважає Клименко, починати можна буде й 2012 року.

Проти поспішності в цій справі висловився й заступник голови Федерації профспілок України Сергій Українець. Він зазначає, що треба заробити мільярдів 10 — 15, аби підняти мінімальну пенсію вище за межу бідності, ще треба мільярдів 50 (і кожен наступний рік додаватиме ще десятки мільярдів), аби забезпечити диференціацію пенсій залежно від трудового внеску. Таким чином, підводить ризик під своїми розрахунками Українець, аби стабілізувати неефективно працюючу солідарну пенсійну систему, потрібно 90—100 мільярдів гривень. Це дозволяє йому стверджувати, що «мінімально реальний» термін запровадження другого рівня пенсійної системи — це 2017 рік, причому лише в тому разі, якщо буде забезпечене стабільне зростання економіки. Він стверджує, що «таких грошей, які хоче бізнес, накопичувальна система не може дати ні зараз, ні найближчими роками».

«Ринок капіталів завжди готовий (до роботи з накопичувальною системою. — Авт.), — сказав «Дню» голова Держкомісії з регулювання ринків фінансових послуг Василь Волга, — особливо, якщо йому пообіцяють зайву копійку. Він тільки й чекає, щоб підключитися до другого рівня. Питання в іншому. Чи готова держава консолідовано виступити за ідею реалізації другого рівня як обов'язкового? Якщо судити за заявами деяких осіб, які очолюють центральні органи влади, то ми побачимо, що сама держава має різні точки зору. Консолідованої позиції поки немає». Проте Волга вважає, що старт накопичувальній системі слід дати вже 2012 року й зобов'язати платити до неї всіх громадян з 21 року.